

MULIGHETER FOR Å KUTTE KOSTNADER ?

V/ Lyder Sund

Reindrifftsseminar

Bodø 28.02.2018

For Fylkesmannen i Nordland

Arbeidsfelt:

Rådgiver Innovasjon Norge, 50 %

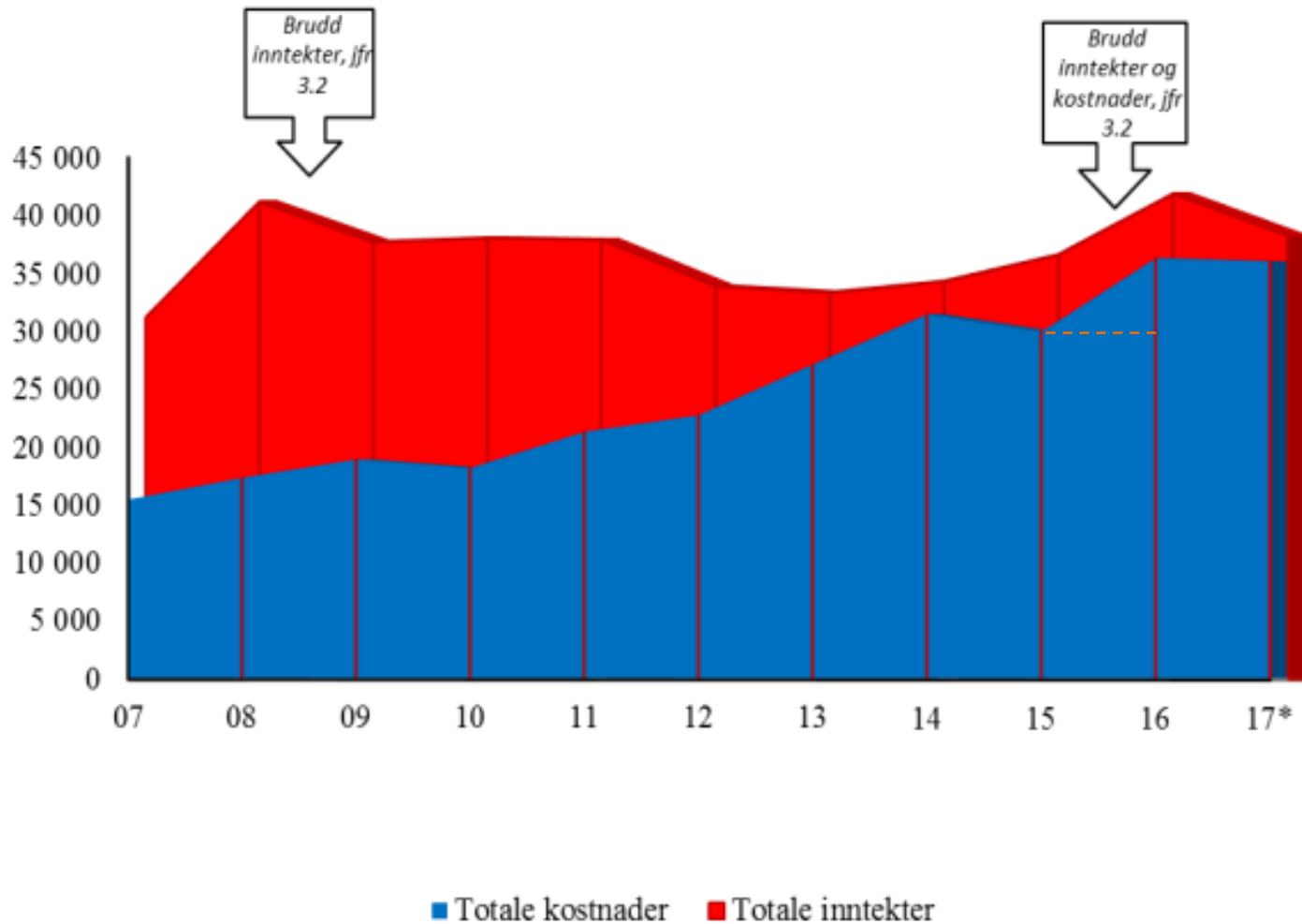
FRAM rådgiver.

Generelle økonomi oppdrag.

Styreverv mm.

Vederlag til arbeid og egenkapital

Figur 8.1.14 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriftens totalregnskap i Nordland i perioden 2007-2017 (*Budsjetttall for 2017) (2016-kroner)

FRAM - PROGRAMMET

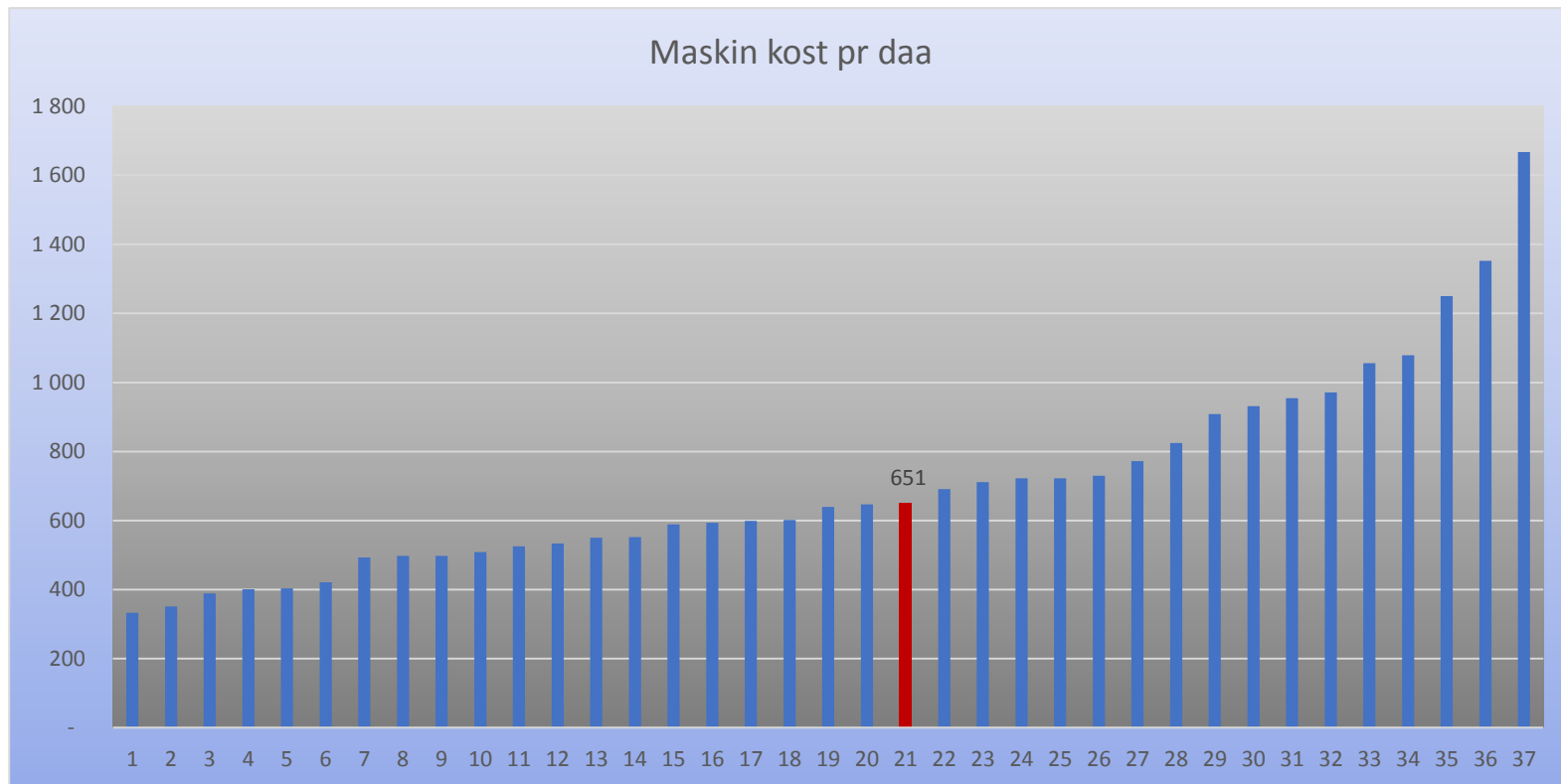
Et ledelse og bedriftsutviklingsprogram

Vurdering av bedriftens ståsted, ta veivalg, sette mål for fremtidig utvikling og gjennomføre en rekke praktiske tiltak som skaper bedre lønnsomhet på kort og lang sikt.

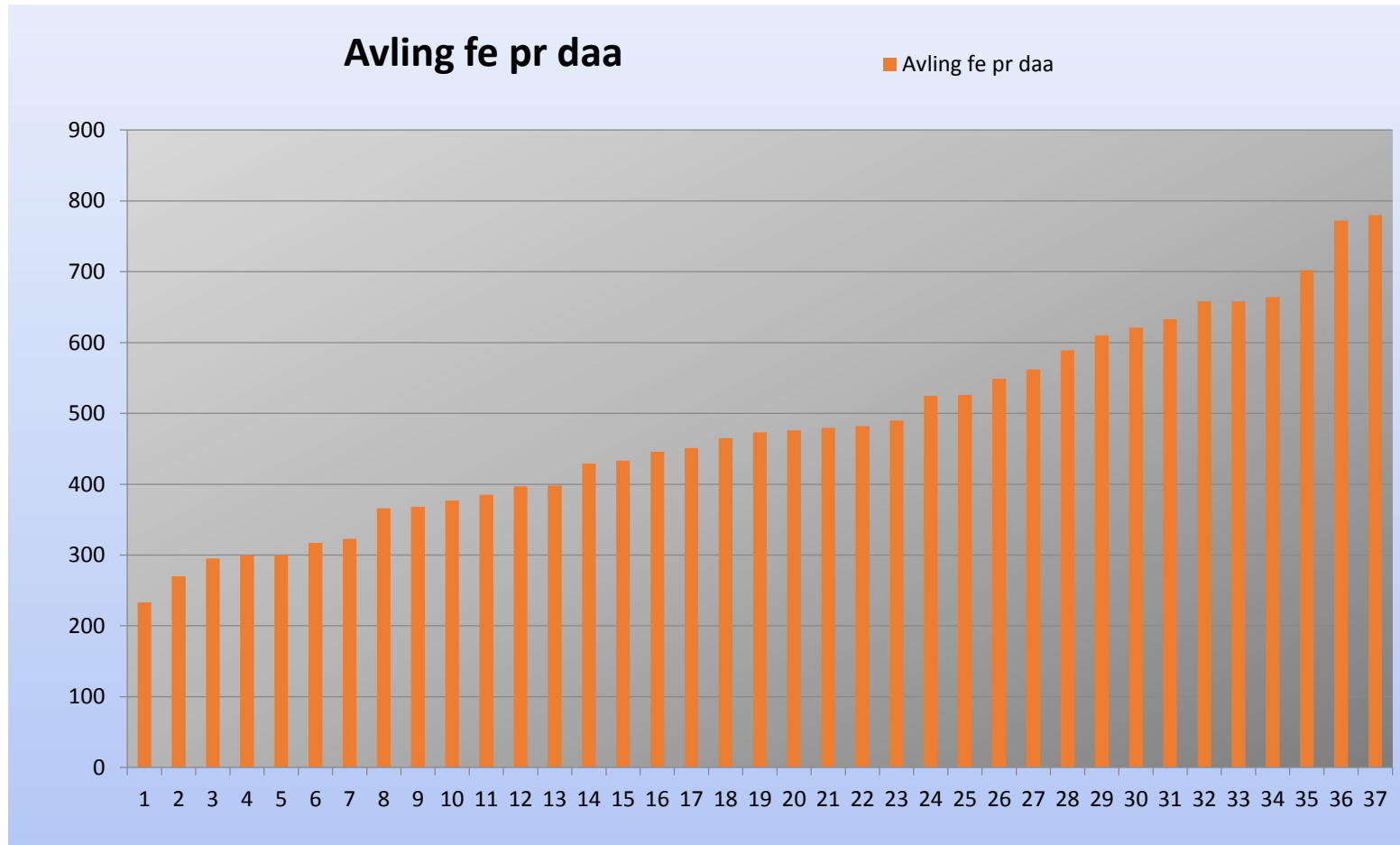
- Motiverte gårdbrukere
 - Gårdsbruk som har vilje og ønske om utvikling
 - Gårdsbruk som har en ryddig økonomi
-
- Fokus områder
 - Lønnsomhetsforbedringer - sette mål !
 - Arbeidseffektivitet
 - Organisering
 - Ledelse

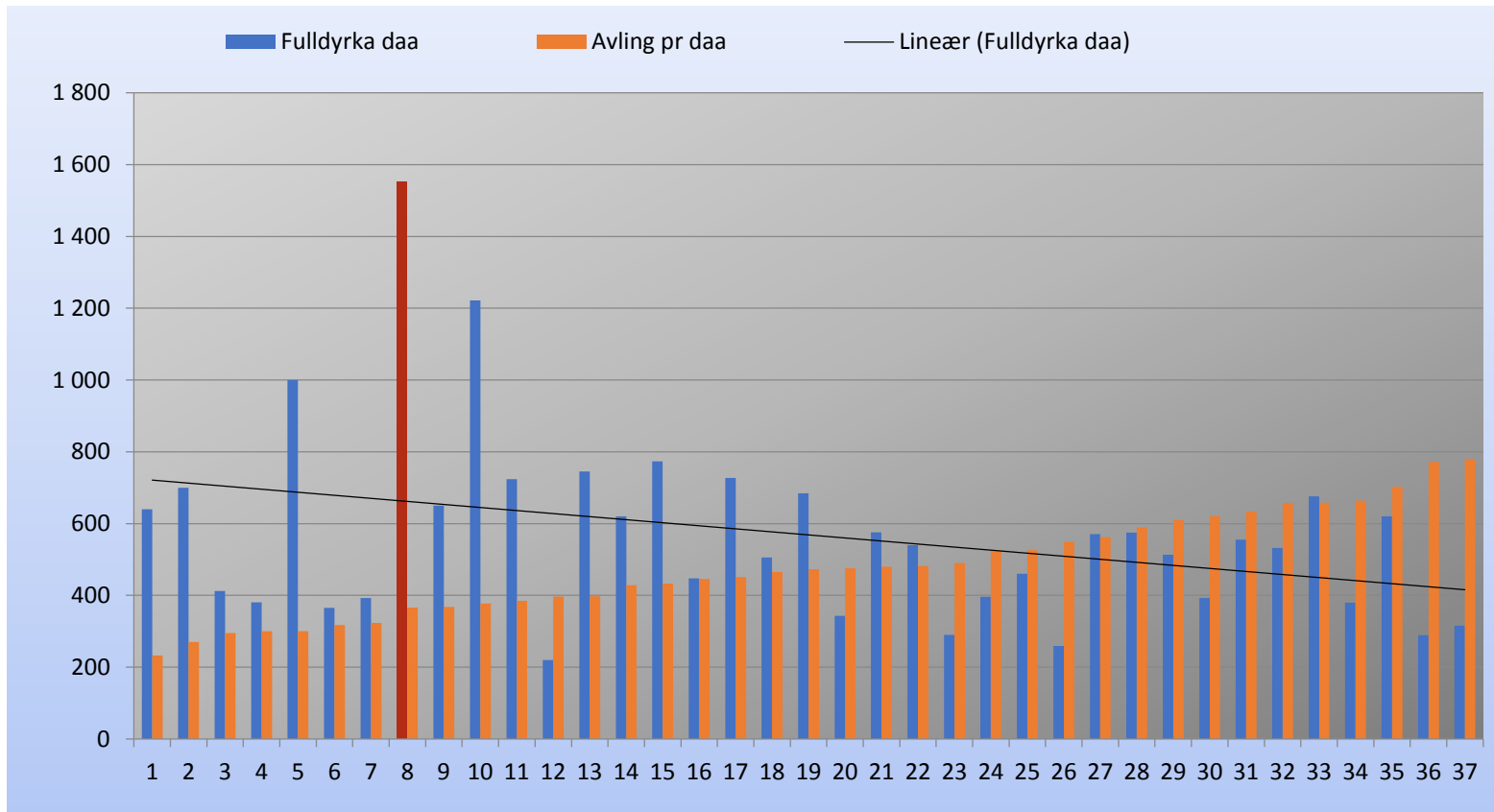
MASKINKOSTNAD PR DAA

AVLING PR DAA

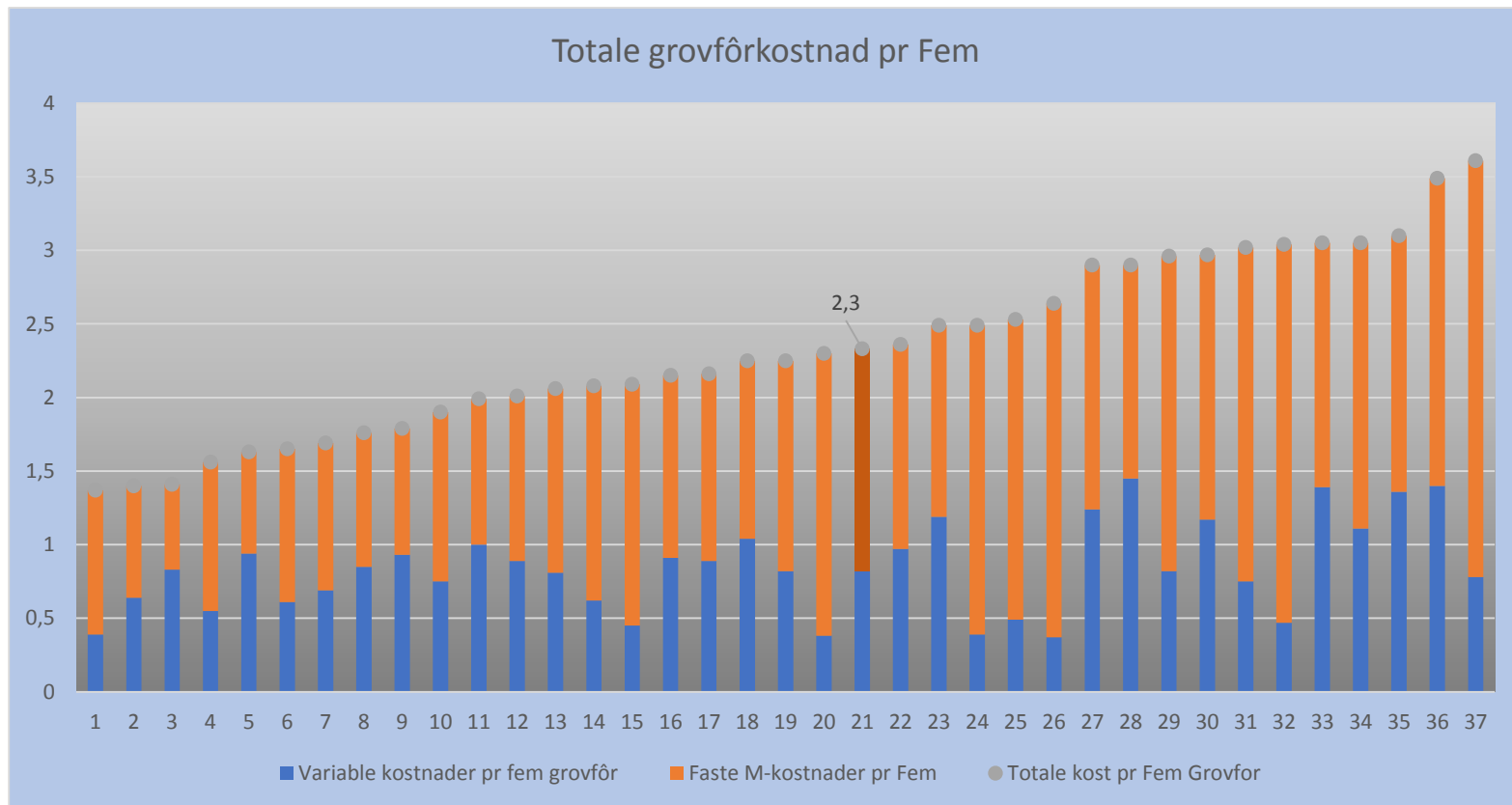
AVLING PR DAA – ANTALL DAA

- Bruk 8: ved dobling i avling, kan arealet reduseres med 50 %. Eller 0,65 årsverk mindre arbeid på person og traktor. ($1200 \text{ timer} \times 550 \text{ kr/t} = 660\,000 \text{ kr}$).

TOTALE GROVFÔRKOSTNADER PR FEM

daa !

(480 fe pr daa x 500 daa x 2 kr)

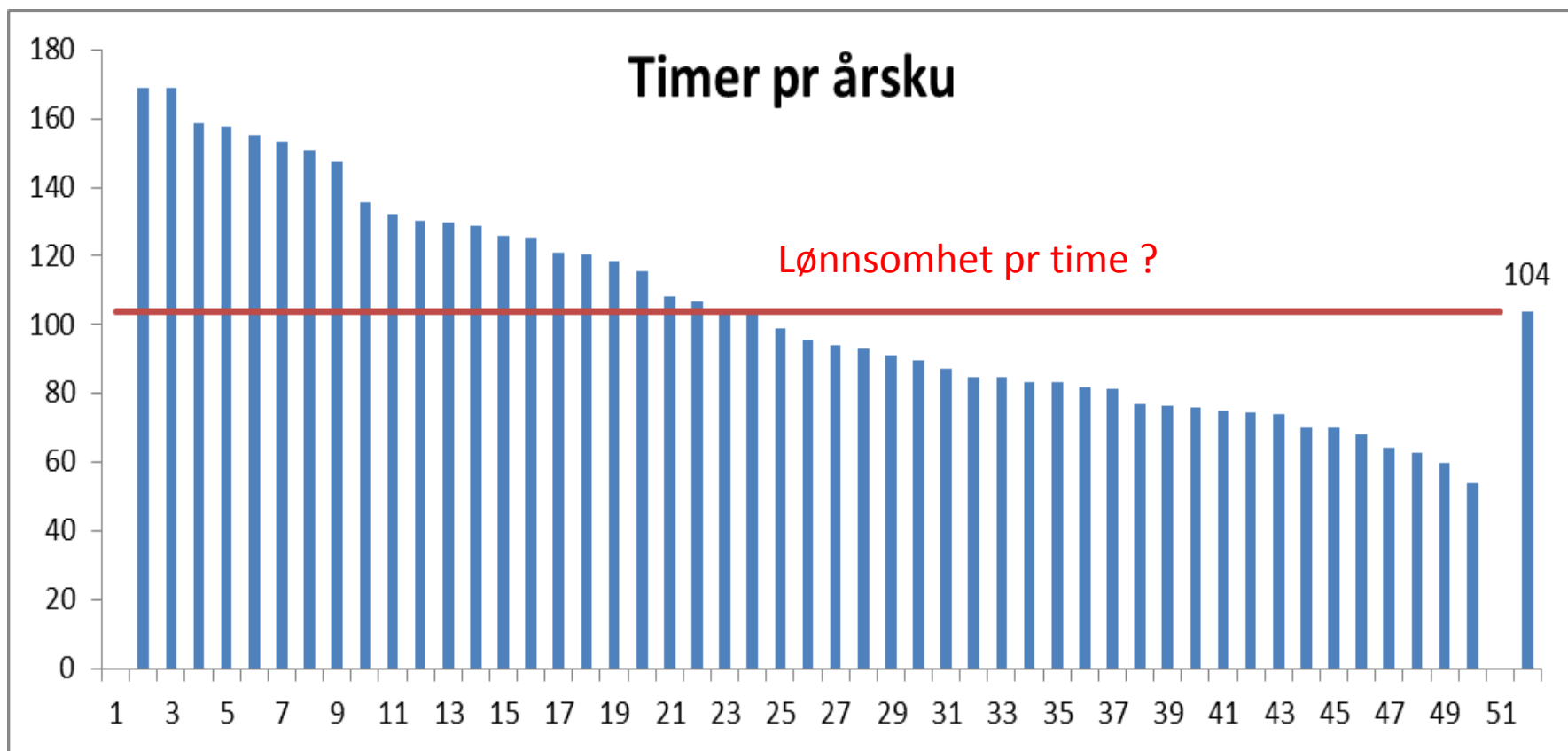

HVA KJENNETEGNER DE SOM HAR LAVE MASKINKOSTNADER ?

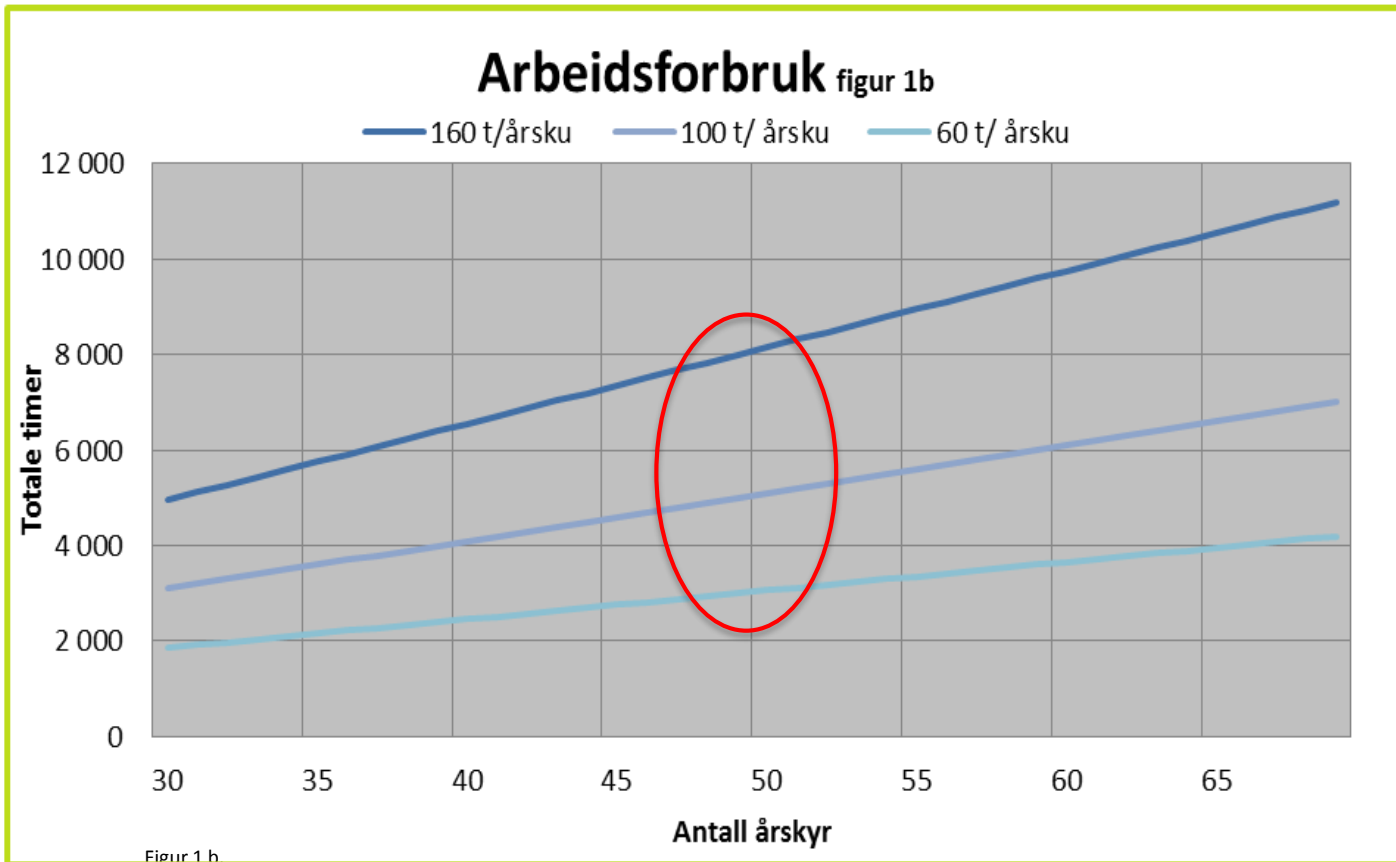
- Nøkterne (gjennomtenkte) investeringer
 - Effektivt utstyr, spesielt på transport
 - «serieproduksjon»
 - Er i forkant - Jobber «med YR»
 - **Systematisk og forebyggende** vedlikehold
 - Redskapshus
 - Samarbeid om maskiner (maskinring) og innkjøp av varer og leveranser.
- Gode agronomer !!

Arbeidseffektivitet

Arbeidsforbruk

3 000 timer = 1,6 årsverk

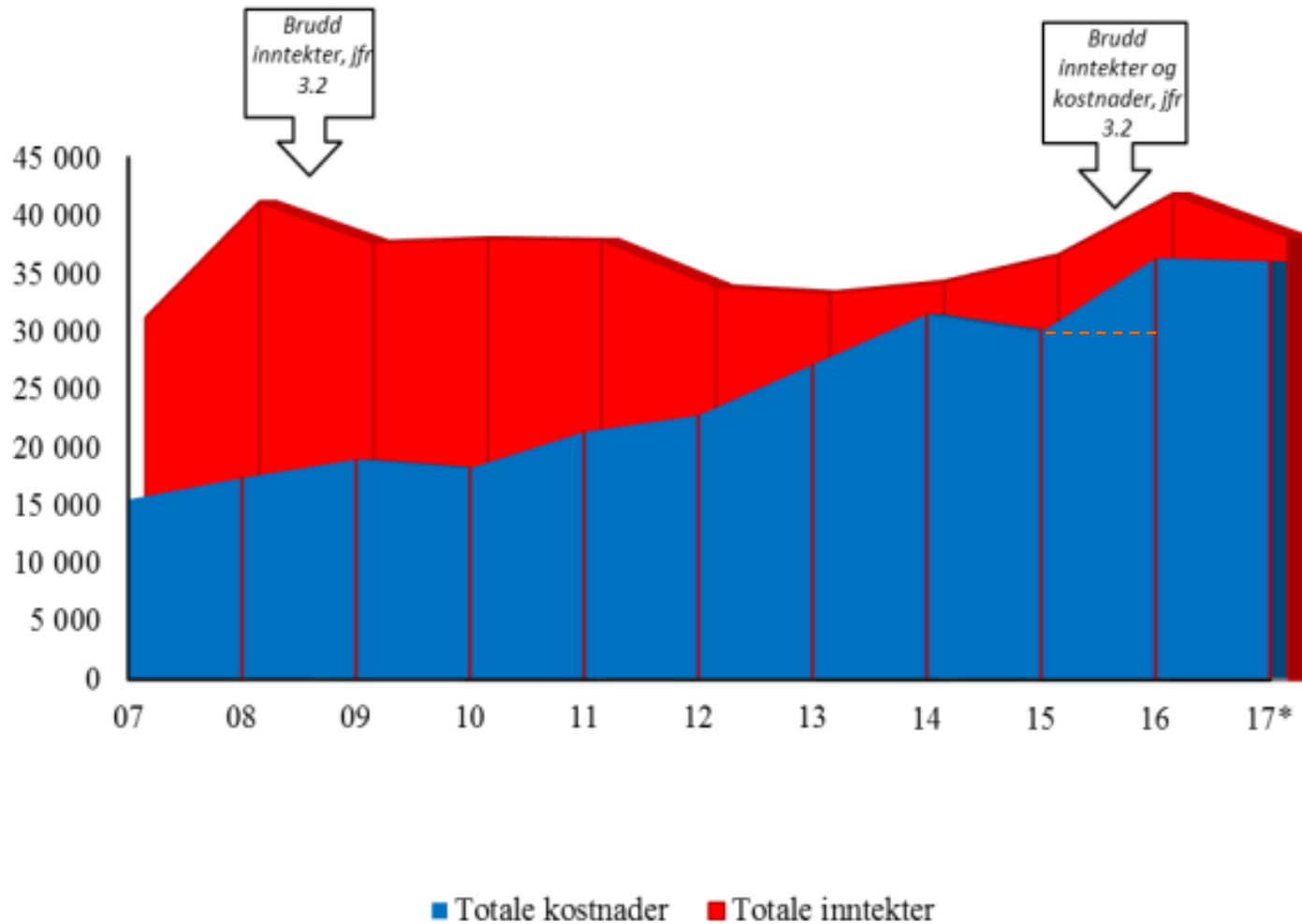
«Vi har måtte
legge opp
arbeidet på
en helt ny
tenkemåte.
Senere finnes
ikke !»

HVA KJENNETEGNER DE SOM ER ARBEIDSEFFEKTIVE ?

- Setter «pris» på bruk av egen tid
 - Stor kapasitet på transport
 - Jobber med «YR».
 - «Serieproduksjon» og rett prioritering av oppgaver.
 - Godt bemanning i sesong og ved innleie av kostnadskrevenne maskiner.
 - God på logistikk og styring.
 - God planlegging og utførelse
- Gode agronomer !!

Vederlag til arbeid og egenkapital

Figur 8.1.14 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriftens totalregnskap i Nordland i perioden 2007-2017 (*Budsjetttall for 2017) (2016-kroner)

KOSTNADSØKNINGEN I REINDRIFTA

- Mest økning de siste år:
 - Kjøretøy og maskiner (12,9 %)
 - Varekjøp (21,1 %)
 - Avskrivninger (14,5 %)
 - Sum 49 %

- Størst økning 2015 – 2016
 - Varekjøp
 - Avskrivninger
 - Fremmedtjenester
 - Diverse

TABELL 4.7.2 TOTALREGNSKAP FOR 2016 FORDELT ETTER REINBEITEOMRÅDER (1 000 KR.)

Tall x 1000	Landet			Nordland		
Produkt Inntekter	154 849	48,1 %		15 289	36,5 %	
Kjøtt og BP	126 768	39,3 %	58 %	7 125	17,0 %	52 %
Endring livdyrverdi	-11 258	-3,5 %	(Kjøtt og tap)	-653	-1,6 %	(Kjøtt og tap)
Binæring	10 510	3,3 %		1 746	4,2 %	
Andre	28 828	8,9 %		7 070	16,9 %	
Tilskudd	99 690	30,9 %		9 380	22,4 %	
Erstatninger	67 725	21,0 %		17 169	41,0 %	
Tap av rein	61 314	19,0 %		14 713	35,2 %	
Arealinngrep	6 411	2,0 %		2 456	5,9 %	
Sum inntekter	322 264			41 838		
Kostnader	235 928	73,2 %		35 297	84,4 %	0 %
Siida kost	203 845	63,3 %		26 906	64,3 %	
Felleskost	32 083	10,0 %		8 392	20,1 %	
Renter	10 990	3,4 %		999	2,4 %	

TABELL 4.7.2 TOTALREGNSKAP FOR 2016 FORDELT ETTER
REINBEITEOMRÅDER (1 000 KR.)

Tall x 1000	Landet			Nordland			Sør-Tr./Hedemark		
Produkt inntekter	154 849	48,1 %		15 289	36,5 %		18 310	43,8 %	
Kjøtt og BP	126 768	39,3 %	58 %	7 125	17,0 %	52 %	13 817	33,0 %	54 %
Endring livdyrverdi	-11 258	-3,5 %	(Kjøtt og tap)	-653	-1,6 %	(Kjøtt og tap)	432	1,0 %	(Kjøtt og tap)
Binæring	10 510	3,3 %		1 746	4,2 %		1 847	4,4 %	
Andre	28 828	8,9 %		7 070	16,9 %		2 213	5,3 %	
Tilskudd	99 690	30,9 %		9 380	22,4 %		9 972	23,8 %	
Erstatninger	67 725	21,0 %		17 169	41,0 %		3 407	8,1 %	
Tap av rein	61 314	19,0 %		14 713	35,2 %		3 407	8,1 %	
Arealinngrep	6 411	2,0 %		2 456	5,9 %		-	0,0 %	
Sum inntekter	322 264			41 838			31 689		
Kostnader	235 928	73,2 %		35 297	84,4 %	0 %	12 858	30,7 %	
Siida kost	203 845	63,3 %		26 906	64,3 %		11 054	26,4 %	
Felleskost	32 083	10,0 %		8 392	20,1 %		1 804	4,3 %	
Renter	10 990	3,4 %		999	2,4 %		660	1,6 %	
Omsetning pr årsverk	354	910		606	69		674	47	
Kostnad pr årsverk	259			512			274		
Resultat pr årsverk	95			95			401		

